YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO

20 päivänä toukokuuta 2003 *

Asiassa C-108/01,

jonka House of Lords (Yhdistynyt kuningaskunta) on saattanut EY 234 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Consorzio del Prosciutto di Parma ja

Salumificio S. Rita SpA

vastaan

Asda Stores Ltd ja

Hygrade Foods Ltd

ennakkoratkaisun maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden maantieteellisten merkintöjen ja alkuperänimitysten suojasta 14 päivänä heinäkuuta 1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2081/92 (EYVL L 208, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna Itävallan tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan liittymisehdoista ja niiden sopimusten mukautuksista, joihin Euroopan unioni perustuu, tehdyllä asiakirjalla (EYVL 1994, C 241, s. 21 ja EYVL 1995,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

L 1, s. 1) ja asetuksen N:o (ETY) 2081/92 17 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesta maantieteellisten merkintöjen ja alkuperäisnimitysten rekisteröinnistä 12 päivänä kesäkuuta 1996 annetun komission asetuksen (EY) N:o 1107/96 (EYVL L 148, s. 1) tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: presidentti G. C. Rodríguez Iglesias, jaostojen puheenjohtajat J.-P. Puissochet, M. Wathelet, R. Schintgen ja C. W. A. Timmermans sekä tuomarit C. Gulmann (esittelevä tuomari), D. A. O. Edward, P. Jann ja V. Skouris, F. Macken, N. Colneric, S. von Bahr ja J. N. Cunha Rodrigues,

julkisasiamies: S. Alber,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies M.-F. Contet,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Consorzio del Prosciutto di Parma ja Salumificio S. Rita SpA, edustajinaan avvocato F. Capelli ja solicitor A. Barone,

— Asda Stores Ltd ja Hygrade Foods Ltd, edustajinaan N. Green, QC, ja barrister M. Hoskins, solicitors Evershedsin ja solicitors Clarke Willmott ja Clarken valtuuttamina,

— Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, asiamiehenään G. Amodeo, avustajanaan barrister C. Lewis,

— Espanjan hallitus, asiamiehenään M. López-Monís Gallego,

— Ranskan hallitus, asiamiehinään G. de Bergues ja L. Bernheim,

— Italian hallitus, asiamiehenään U. Leanza, jota avustaa avvocato dello Stato O. Fiumara,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään J. L. Iglesias Buhigues, C. O'Reilly ja A.-M. Rouchaud,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Consorzio del Prosciutto di Parman ja Salumificio S. Rita SpA:n, Asda Stores Ltd:n, Hygrade Foods Ltd:n, Ranskan ja Italian hallitusten ja komission 19.2. 2002 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 25.4.2002 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 House of Lords on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 8.2.2001 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 7.3.2001, EY 234 artiklan nojalla ennakkoratkaisukysymyksen maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden maantieteellisten merkintöjen ja alkuperänimitysten suojasta 14 päivänä heinäkuuta 1992 annetun asetuksen N:o 2081/92 (EYVL L 208, s.1), sellaisena kuin se on muutettuna Itävallan tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan liittymisehdoista ja niiden sopimusten mukautuksista, joihin Euroopan unioni perustuu, tehdyllä asiakirjalla (EYVL 1994, C 241, s. 21 ja EYVL 1995, L 1, s. 1; jäljempänä asetus N:o 2081/92) ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2081/92 17 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesta maantieteellisten merkintöjen ja alkuperäisnimitysten rekisteröinnistä 12 päivänä kesäkuuta 1996 annetun komission asetuksen (EY) N:o 1107/96 (EYVL L 148, s. 1) tulkinnasta.

2 Nämä kysymykset on esitetty asiassa, jossa kantajina ovat Consorzio de Prosciutto (jäljempänä konsortio), joka on Parman kinkun tuottajien yhdistys, jonka kotipaikka on Italiassa, ja Salumificio S. Rita SpA -niminen yhtiö (jäljempänä Salumificio), jonka kotipaikka on myös Italiassa ja joka on Parman kinkun tuottaja ja konsortion jäsen, sekä vastaajina Asda Stores Ltd -niminen yhtiö (jäljempänä Asda), jonka kotipaikka on Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja joka harjoittaa valintamyymälätoimintaa ja Hygrade Foods Ltd (jäljempänä Hygrade), jonka kotipaikka on samoin Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja joka on Parman kinkun maahantuoja. Oikeusriita koskee Yhdistyneessä kuningaskunnassa siivuiksi leikatun ja pakatun Parman kinkun myymistä suojatulla alkuperänimityksellä "Prosciutto di Parma" (jäljempänä SAN "Parman kinkku") kyseisessä jäsenvaltiossa.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Kansallinen lainsäädäntö

3 Italiassa 13.2.1990 annettu tutela della denominazione di origine "Prosciutto di Parma" -nimisen lain nro 26 (Parman kinkun alkuperänimityksen suojasta annettu Italian laki nro 26; GURI nro 42, 20.2.1990, s. 3; jäljempänä 13.2.1990 annettu laki) 1 §:ssä varataan nimitys "Parman kinkku" yksinomaan sellaiselle kinkulle, jossa on sen muista tuotteista erottava merkki, jonka avulla tuote voidaan tunnistaa milloin tahansa, ja joka on valmistettu manner-Italiassa kasvatettujen ja teurastettujen sikojen tuoreista takajaloista laissa säädettyjen säännösten mukaisesti sen jälkeen kun sen on annettu kypsyä tyypillisellä tuotantoalueella laissa säädetyn vähimmäisajan.

4 13.2.1990 annetun lain 2 §:n mukaan tyypillisenä tuotantoalueena pidetään Parman provinssin tiettyä osaa. Lain 3 §:ssä säädetään Parman kinkun erityisistä ominaisuuksista, erityisesti sen painosta, väristä, aromista ja mausta.

5 Kyseisen lain 6 §:ssä säädetään seuraavaa:

— Merkin asettamisen jälkeen Parman kinkku voidaan myydä luuttomaksi leikattuna ja eri painoisina ja muotoisina paloina tai se voidaan siivuttaa ja pakata asianmukaisesti.

— Merkki on silloin, kun sitä ei voida pysyvästi merkitä tuotteen päälle, merkittävä toimivaltaisten elinten valvonnassa ja täytäntöönpanoasetuksella säädettyjen menetelmien mukaisesti leimalla lähtemättömästi siten, että sitä ei voida poistaa pakkauksesta.

— Viimeksi mainitussa tapauksessa pakkaamistoimenpiteet on suoritettava 2 §:ssä säädetyllä tyypillisellä tuotantoalueella.

6 Lain 11 §:ssä säädetään, että toimivaltaiset ministeriöt saavat käyttää valvonta- ja tarkastustehtävien suorittamisessa tuottajien konsortion apua.

7 Italiassa 15.2.1993 annetun regolamento di esecuzione della legge 13 febbraio 1990, n° 26 -nimisen asetuksen nro 253 (13.2.1990 annetun lain nro 26 täytäntöönpanoasetus; GURI nro 173, 26.7.1993, s. 4; jäljempänä 15.2.1993 annettu asetus) 25 §:ssä säädetään, että Parman kinkun siivuihin leikkaaminen ja pakkaaminen on suoritettava tyypillisellä tuotantoalueella sijaitsevissa ja konsortion hyväksymissä tehdaslaitoksissa.

8 Saman asetuksen 26 §:n mukaan siivuiksi leikkaaminen ja pakkaaminen on suoritettava konsortion edustajien läsnä ollessa.

9 15.2.1993 annetussa asetuksessa on myös pakkaamista ja merkintöjä koskevia säännöksiä.

10 Konsortion tehtäväksi annettiin 12.4.1994 annetulla asetuksella valvoa "Parman kinkun" alkuperänimitykseen liittyvien säännösten soveltamista.

Yhteisön oikeus

11 EY 29 artiklassa määrätään seuraavaa:

"Jäsenvaltioiden väliset viennin määrälliset rajoitukset ja kaikki vaikutuksiltaan vastaavat toimenpiteet ovat kiellettyjä."

12 EY 30 artiklan mukaan EY 29 artikla ei estä sellaisia vientiä koskevia kieltoja, jotka ovat perusteltuja muun muassa teollisen ja kaupallisen omaisuuden suojelemiseksi.

13 Asetuksen N:o 2081/92 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Yhteisön suoja maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden alkuperänimityksille ja maantieteellisille merkinnöille saadaan tämän asetuksen mukaisesti.

2. Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

a) 'alkuperänimityksellä' alueen, määrätyn paikan tai erityistapauksissa maan nimeä, jota käytetään nimeämään maataloustuotetta tai elintarviketta,

— joka on peräisin kyseiseltä alueelta, kyseisestä määrätystä paikasta tai kyseisestä maasta

ja

— jonka laatu tai ominaisuudet ovat olennaisesti tai yksinomaisesti maantieteellisen ympäristön, joka käsittää sen luonnon ja inhimilliset tekijät, ansiota ja jonka tuotanto, jalostus ja käsittely tapahtuu rajatulla maantieteellisellä alueella;

— — ."

14 Saman asetuksen 4 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Jotta suojattua alkuperänimitystä (SAN) — — voidaan käyttää, maataloustuotteen tai elintarvikkeen on oltava eritelmän mukainen.

2. Eritelmässä on oltava vähintään:

a) maataloustuotteen tai elintarvikkeen nimi, mukaan lukien alkuperänimitys — —

b) maataloustuotteen tai elintarvikkeen kuvaus, mukaan lukien tarvittaessa raaka-aineet ja tuotteen tai elintarvikkeen tärkeimmät fysikaaliset, kemialliset, mikrobiologiset ja/tai aistinvaraiset ominaisuudet;

c) maantieteellisen alueen rajaaminen — —

d) todisteet tapauksittain siitä, että maataloustuote tai elintarvike on peräisin joko 2 artiklan 2 kohdan a — — alakohdassa tarkoitetulta maantieteelliseltä alueelta;

e) kuvaus menetelmästä, jolla maataloustuote tai elintarvike on saatu aikaan, ja tarvittaessa aidoista ja muuttumattomista paikallisista menetelmistä;

f) tiedot, joista tapauksittain selviää yhteys 2 artiklan 2 kohdan a — — alakohdassa tarkoitettuun maantieteelliseen ympäristöön tai maantieteelliseen alkuperään;

g) jäljempänä 10 artiklassa säädettyjä tarkastuksen rakenteita koskevat viittaukset;

h) merkintöjä koskevat erityistiedot tapauksittain joko 'SAN' — — maininnan osalta tai vastaavat perinteiset kansalliset maininnat;

i) yhteisön säännöksissä ja/tai kansallisissa säännöksissä mahdollisesti asetetut vaatimukset."

15 Asetuksen 5—7 artiklassa säädetään suojattujen alkuperänimitysten tavanomaisesta rekisteröintimenettelystä. Tässä menettelyssä hakemus esitetään komissiolle jäsenvaltion välityksellä (5 artiklan 4 ja 5 kohta). Hakemuksen liitteenä on oltava 4 artiklan mukainen eritelmä (5 artiklan 3 kohta). Komissio tarkastaa, onko rekisteröintihakemuksessa kaikki 4 artiklassa säädetyt tiedot (6 artiklan 1 kohta). Jos komissio katsoo, että näin on, se julkaisee Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä muun muassa tuotteen nimen, hakemuksen pääkohdat ja viittaukset tuotteen käsittelyä, tuotantoa tai valmistusta koskeviin kansallisiin säännöksiin (6 artiklan 2 kohta). Jäsenvaltiot ja luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt, joita asia laillisesti koskee, voivat tehdä rekisteröintiä vastaan väitteen, joka tutkitaan sitä varten säädetyssä menettelyssä (7 artikla). Ellei väitettä ole esitetty, komissio rekisteröi nimityksen ja se julkaistaan Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä (6 artiklan 3 ja 4 kohta).

16 Asetuksen 8 artikla on seuraava:

"Mainintoja 'SAN' — — tai vastaavia perinteisiä kansallisia merkintöjä saadaan käyttää ainoastaan tämän asetuksen mukaisissa maataloustuotteissa ja elintarvikkeissa."

17 Asetuksen 10 artiklan 1 kohta on seuraava:

"Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että viimeistään kuuden kuukauden kuluttua tämän asetuksen voimaantulosta on luotu tarkastuksen rakenteet, joiden tehtävänä on varmistaa, että maataloustuotteet ja elintarvikkeet, joilla on suojattu nimitys, vastaavat eritelmissä tarkoitettuja vaatimuksia. — — "

18 Asetuksen 13 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetään, että rekisteröidyt nimitykset on suojattu suoralta tai välilliseltä rekisteröidyn nimityksen kaupalliselta käytöltä tuotteissa, joita rekisteröinti ei koske, siinä määrin kuin tuotteet ovat verrattavissa tällä nimityksellä rekisteröityihin tuotteisiin tai siinä määrin kuin nimityksen käytöllä voi hyötyä suojatun nimityksen maineesta.

19 Asetuksen 17 artiklassa järjestetään jo oikeudellista suojaa saavien nimitysten yksinkertaistettu rekisteröintimenettely seuraavalla tavalla:

"1. Kuuden kuukauden kuluessa tämän asetuksen voimaan tulosta jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle nimet, joilla on oikeudellinen suoja — — jotka ne haluavat rekisteröidä tämän asetuksen mukaisesti.

— —

2. Komissio rekisteröi 1 kohdassa tarkoitetut 2 ja 4 artiklan mukaiset nimitykset 15 artiklassa säädettyä menettelyä [komissiota avustaa jäsenvaltioiden edustajista koostuva komitea ja tarvittaessa neuvosto osallistuu menettelyyn] noudattaen. [Vastaväitettä koskevaa] 7 artiklaa ei sovelleta. — —

3. Jäsenvaltiot voivat säilyttää kansallisen suojan 1 kohdan mukaisesti ilmoitetuille nimityksille, kunnes päätös niiden rekisteröinnistä on tehty."

20 21.6.1996 voimaantulleessa asetuksessa N:o 1107/96 rekisteröitiin muun muassa suojattu alkuperänimitys "Parman kinkku" otsikon "Lihajalosteet" alla.

21 Komissio julkaisi 26.10.1996 Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä (C 317, s. 3) tiedonannon jäsenvaltioiden asetuksen N:o 2081/92 10 artiklan 2 kohdan mukaisesti ilmoittamista valvontaviranomaisista. Tämän tiedonannon tarkoituksena oli tiedottaa kunkin asetuksen N:o 2081/92 nojalla rekisteröidyn maantieteellisen merkinnän ja alkuperänimityksen valvontaelimistä. SAN "Parman kinkun" valvontaelimeksi nimettiin konsortio ja annettiin sen osoite.

Pääasian oikeudenkäynti

22 Asdalla on valintamyymäläketju Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Se myy niissä muiden tuotteiden ohella nimityksellä "Parman kinkku" kinkkua, jonka se on ostanut valmiiksi siivuiksi leikattuna Hygradelta, joka taasen on ostanut sen luuttomaksi leikattuna, mutta ei siivutettuna kinkkuna konsortion jäsenenä olevalta italialaiselta tuottajalta. Hygrade leikkaa kinkun siivuiksi ja pakkaa sen ilmatiiviisiin viiden siivun pakkauksiin.

23 Pakkausten päällä on seuraava merkintä: "ASDA A taste of Italy PARMA HAM Genuine Italian Ham" (ASDA, Italialainen maku, PARMAN KINKKU, aito italialainen Parman kinkku).

24 Pakkauksen takana ovat maininnat "PARMA HAM All authentic Asda continental meats are made by traditional methods to guarantee their authentic flavour and quality" (PARMAN KINKKU, kaikki mantereelta peräisin olevat aidot Asdan lihatuotteet on valmistettu perinteisten menetelmien mukaisesti niiden aidon maun ja laadun takaamiseksi) ja "Produced in Italy, packed in the UK for Asda Stores Limited" (Valmistettu Italiassa, pakattu Yhdistyneessä kuningaskunnassa Asda Stores Limited -yhtiötä varten).

25 Konsortio vaati 14.11.1997 Yhdistyneessä kuningaskunnassa Asdaa ja Hygradea vastaan aloittamassaan oikeudenkäynnissä tuomioistuinta antamaan eri määräyksiä, joissa kyseisiä yhtiöitä kielletään jatkamasta tiettyjen toimintojen suorittamista sillä perusteella, että toiminnat olivat Parman kinkkuun sovellettavien asetusten vastaista.

26 Konsortio antoi 17.11.1997 näille yhtiöille tiedoksi, mitä se vaati kanteessaan ja sen perusteluissa.

27 Asda ja Hygrade vaativat tuomioistuinta hylkäämään kanteet erityisesti sillä perusteella, että asetuksessa N:o 2081/92 ja/tai asetuksessa N:o 1107/96 ei anneta konsortiolle sellaisia oikeuksia, joita se väittää sillä olevan.

28 Kanteet hylättiin.

29 Konsortio valitti Court of Appealiin (England & Wales) (Yhdistynyt kuningaskunta). Salumificio hyväksyttiin osallistumaan väliintulijana oikeudenkäyntiin. Valitus hylättiin 1.12.1998.

30 Konsortio ja Salumificio ovat sitten saattaneet asian House of Lordsin käsiteltäväksi.

31 Katsottuaan, että asian ratkaiseminen riippuu asetusten N:o 2081/92 ja N:o 1107/96 tulkinnasta, House of Lords päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

"Perustetaanko neuvoston asetuksella N:o 2081/92 ja komission asetuksella N:o 1107/96 ja suojattua alkuperänimitystä 'prosciutto di Parma' koskevalla eritelmällä yhteisön oikeuteen perustuva pätevä oikeus, johon voidaan välittömästi vedota jäsenvaltion tuomioistuimessa ja jonka nojalla voidaan kieltää myymästä vähittäiskaupassa 'Parman kinkkuna' sellaista siivuiksi leikattua ja pakattua kinkkua, joka saadaan asianmukaisesti Parmasta viedyistä ja alkuperänimityksen edellytykset täyttävistä kinkuista, jos kyseistä kinkkua ei ole kuitenkaan sen jälkeen leikattu siivuiksi, pakattu ja merkitty pakkausmerkinnöillä eritelmän mukaisella tavalla?"

Ennakkoratkaisukysymys

32 Ensiksi on todettava, että siinä eritelmässä, jonka perusteella SAN "Parman kinkku" oli rekisteröity asetuksella N:o 1107/96, mainitaan nimenomaisesti vaatimus, jonka mukaan siivuina myytävä kinkku on leikattava siivuiksi ja pakattava tuotantoalueella, ja siinä viitataan nimenomaisesti 13.2.1990 annettuun lakiin ja 15.2.1993 annettuun asetukseen asetuksen N:o 2081/92 4 artiklan 2 kohdan i alakohdassa tarkoitettuina kansallisena lainsäädäntönä, jossa asetetaan vaatimuksia.

33 Samaten aluksi on todettava, että kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa siivuiksi leikkaaminen ja pakkaaminen on toteutettu eri vaiheessa kuin vähittäismyynti ja ruokailupalvelujen puitteissa tehtävät toimenpiteet ja että viimeksi mainittujen osalta on kiistatonta, ettei niihin sovelleta vaatimusta näiden toimenpiteiden suorittamisesta tuotantoalueella.

34 Näin ollen on huomattava, että kun tässä tuomiossa puhutaan jäljempänä edellytyksestä, jonka mukaan siivuiksi leikkaamisen ja pakkaamisen on tapahduttava tuotantoalueella, sillä tarkoitetaan ainoastaan sellaista siivuiksi leikkaamista ja pakkaamista, joka suoritetaan muussa kuin vähittäismyynti- ja ruokailupalveluvaiheessa.

35 Tämän perusteella ennakkoratkaisukysymys käsittää neljä osiota.

36 Ensimmäinen koskee sitä, onko asetusta N:o 2081/92 tulkittava siten, että sen vastaista on asettaa suojatun alkuperänimityksen käytön edellytykseksi se, että tuotteen siivuiksi leikkaamisen ja pakkaamisen kaltaiset toimenpiteet on toteutettava tuotantoalueella.

37 Toinen osio koskee sitä, onko tällaisen edellytyksen asettaminen sille, että suojattua alkuperänimitystä "Parman kinkku" saadaan käyttää siivuina myytävästä kinkusta, EY 29 artiklassa tarkoitettu viennin määrällisiä rajoituksia vaikutukseltaan vastaava toimenpide.

38 Kolmantena osiona on selvitettävä siinä tapauksessa, että edellä olevaan vastataan myöntävästi, voidaanko tämän edellytyksen katsoa olevan sekä perusteltu että siten edellä mainitun määräyksen mukainen.

39 Neljäs osio koskee sitä, voidaanko tähän edellytykseen vedota taloudellisia toimijoita vastaan silloinkin kun sitä ei ole saatettu niiden tietoon.

Mahdollisuudesta asettaa suojatun alkuperänimityksen käytön edellytykseksi se, että tuotteen siivuiksi leikkaamisen ja pakkaamisen kaltaiset toimenpiteet on toteutettava tuotantoalueella

40 Konsortio, Salumificio, Espanjan, Ranskan ja Italian hallitukset sekä komissio katsovat, että tuottajat voivat asetuksen N:o 2081/92 nojalla periaatteessa vaatia, että suojatun alkuperänimityksen käytön edellytykseksi asetetaan, että tuotteen siivuiksi leikkaamisen ja pakkaamisen kaltaiset toimenpiteet on suoritettava tuotantoalueella.

41 Asda ja Hygrage epäilevät sitä, voiko sellainen edellytys millään tavoin kuulua yhteisön säännöksiin. Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus katsoo, että asetuksella N:o 2081/92 ei anneta tuottajille oikeutta kieltää myymästä suojatulla alkuperänimityksellä sellaista tuotetta, joka on leikattu siivuiksi ja pakattu tuotantoalueen ulkopuolella.

42 Tämän osalta on todettava, että sekä asetuksen N:o 2081/92 sanamuodosta ja kyseisen asetuksen rakenteesta käy ilmi, että eritelmä on väline, jolla määritetään tällä asetuksella yhteisössä käyttöön otetun yhdenmukaisen suojan laajuus.

43 Asetuksen N:o 2081/92 4 artiklan 1 kohdassa asetetaan nimittäin SAN:n käytön edellytykseksi se, että tuote on eritelmän mukainen. Asetuksen 8 artiklan mukaan maininnan "SAN" merkitseminen tuotteeseen edellyttää, että tuote on asetuksen

ja täten eritelmän mukainen ja 13 artiklassa määritellään sitten rekisteröidylle nimitykselle annetun yhdenmukaisen suojan sisältö. Asetuksen 10 artiklan 1 kohdassa täsmennetään, että kussakin jäsenvaltiossa luotujen tarkastuksen rakenteiden tehtävänä on varmistaa, että tuotteet, joilla on SAN, vastaavat eritelmissä tarkoitettuja vaatimuksia.

44 Asetuksen N:o 2081/92 4 artiklan 2 kohdan mukaisesti "eritelmässä on oltava vähintään" tässä säännöksessä ei-tyhjentävällä tavalla luetellut tiedot.

45 Eritelmässä on siten oltava mm. kyseisen kohdan b, d, e, h ja i alakohdassa luetellut tiedot, eli

— tuotteen ja sen tärkeimpien fysikaalisten, kemiallisten, mikrobiologisten ja/tai aistinvaraisten ominaisuuksien kuvaus,

— todisteet siitä, että tuote on peräisin rajatulta maantieteelliseltä alueelta,

— kuvaus menetelmästä, jolla tuote on saatu aikaan, ja tarvittaessa aidoista ja muuttumattomista paikallisista menetelmistä,

— merkintöjä koskevat erityistiedot "SAN"-maininnan osalta,

— yhteisön säännöksissä ja/tai kansallisissa säännöksissä mahdollisesti asetetut vaatimukset.

46 Eritelmään sisältyy näin ollen suojatun tuotteen yksityiskohtainen määritelmä, jonka kysymyksessä olevat tuottajat ovat laatineet eritelmän komissiolle toimittavan jäsenvaltion ja sitten SAN:n rekisteröivän komission valvonnassa. Rekisteröinti tapahtuu joko asetuksen N:o 2081/92 5—7 artiklan mukaisessa tavanomaisessa menettelyssä tai saman asetuksen 17 artiklassa tarkoitetussa yksinkertaistetussa menettelyssä.

47 Tällä määritelmällä määritetään samalla kertaa niiden velvollisuuksien laajuus, joita on noudatettava, jotta suojattua alkuperänimitystä saadaan käyttää, ja tämän seurauksena sen oikeuden laajuus, joka suojatun alkuperänimityksen rekisteröinnillä, jolla yhteisön tasolla vahvistetaan eritelmässä luetellut tai siinä tarkoitetut säännöt, annetaan kolmansiin nähden.

48 On todettava, että asetuksen N:o 2081/92 4 artiklassa ei suljeta pois sitä, että määritetään sellaisiin eri toimenpiteisiin sovellettavaksi tulevia erityisiä teknisiä sääntöjä, joiden seurauksena samasta tuotteesta on markkinoilla eri muotoja, jotta tuote toisaalta täyttää kunkin muodon osalta laatua koskevan perusteen, jota kuluttajat ovat asetuksen kolmannen perustelukappaleen mukaan olleet jo usean vuoden taipuvaisia pitämään tärkeimpänä perusteena, ja toisaalta antaa takeen tietystä maantieteellisestä alkuperästä, jota saman perustelukappaleen mukaan kysytään koko ajan enemmän.

49 Kun otetaan huomioon nämä kaksi päämäärää, tuotteen siivuiksi leikkaamisen ja pakkaamisen kaltaisten toimenpiteiden osalta voidaan näin ollen laatia erityisiä teknisiä sääntöjä.

50 Asiassa on siten päädyttävä siihen, että asetusta N:o 2081/92 on tulkittava siten, että sen vastaista ei ole asettaa SAN:n käytön edellytykseksi sitä, että tuotteen

siivuiksi leikkaamisen ja pakkaamisen kaltaiset toimenpiteet on toteutettava tuotantoalueella, jos sellaisesta edellytyksestä on määrätty eritelmässä.

Onko suojatun alkuperänimityksen "Parman kinkku" käytölle asetettu edellytys tuotteen siivuiksi leikkaamisesta ja pakkaamisesta tuotantoalueella luonteeltaan viennin määrällisiä rajoituksia vaikutukseltaan vastaava toimenpide?

51 Asda ja Hygrade katsovat, että tuotteen pakkaamista koskevat edellytykset saattavat olla EY 28 ja EY 29 artiklassa tarkoitettuja rajoituksia. Erityisesti sellaisen säännön soveltaminen Yhdistyneessä kuningaskunnassa, jonka nojalla siivuina myytävästä Parman kinkusta voidaan käyttää suojattua alkuperänimitystä ainoastaan jos se on leikattu siivuiksi ja pakattu tuotantoalueella, voi selvästikin tosiasiallisesti tai mahdollisesti rajoittaa yhteisön sisäistä kauppaa suoraan tai välillisesti.

52 Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus katsoo, että pääasiassa kysymyksessä oleva edellytys on viennin määrällinen rajoitus.

53 Tältä osin on syytä muistuttaa, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan määrällisten rajoitusten ja niitä vaikutukseltaan vastaavien toimenpiteiden kielto koskee kansallisten toimenpiteiden lisäksi myös yhteisön toimielinten toteuttamia toimenpiteitä (ks. erityisesti asia C-114/96, Kieffer ja Thill, tuomio 25.6.1997, Kok. 1997, s. I-3629, 27 kohta ja asia C-169/99, Schwarzkopf, tuomio 13.9.2001, Kok. 2001, s. I-5901, 37 kohta).

54 EY 29 artiklassa kielletään kaikki toimenpiteet, joilla on tarkoituksena rajoittaa erityisesti vientiä ja kohdella eri tavalla jäsenvaltion sisäistä kauppaa ja ulko-

maankauppaa ja siten taata erityisiä etuja kyseisen valtion kotimaiselle tuotannolle tai sen sisäisille markkinoille, tai toimenpiteet, joilla on tällainen vaikutus (ks. erityisesti asia C-209/98, Sydhavnens Sten & Grus, tuomio 23.5.2000, Kok. 2000, s. I-3743, 34 kohta).

55 Kuten tämän tuomion 32 kohdassa on todettu, suojatun alkuperänimityksen "Parman kinkku" eritelmässä mainitaan nimenomaisesti vaatimus, jonka mukaan siivuina myytävä kinkku on leikattava siivuiksi ja pakattava tuotantoalueella, ja siinä viitataan nimenomaisesti 13.2.1990 annettuun lakiin ja 15.2.1993 annettuun asetukseen asetuksen N:o 2081/92 4 artiklan 2 kohdan i alakohdassa tarkoitettuina kansallisena lainsäädäntönä, jossa asetetaan vaatimuksia. Asetuksessa N:o 1107/96 on sillä, että siinä on rekisteröity SAN "Parman kinkku", asetettu näin ollen tuotantoalueella tapahtuva siivuiksi leikkaaminen ja pakkaaminen edellytykseksi sille, että suojattua alkuperänimitystä "Parman kinkku" saadaan käyttää siivuina myytävästä kinkusta.

56 Tästä edellytyksestä seuraa, että tuotantoalueella tuotettua kinkkua, joka täyttää muut alkuperänimitykseen "Parman kinkku" vaaditut edellytykset, ei saa leikata siivuiksi tämän alueen ulkopuolella kyseisen alkuperänimityksen menettämisen uhalla.

57 Sitä vastoin tuotantoalueen sisällä kuljetettu Parman kinkku säilyttää oikeuden alkuperänimitykseen, jos se on leikattu siivuiksi ja pakattu tuotantoalueella eritelmässä tarkoitettujen sääntöjen mukaisesti.

58 Nämä säännöt vaikuttavat täten siten, että ne rajoittavat erityisesti sellaisen kinkun vientiä, josta voidaan käyttää alkuperänimitystä "Parman kinkku", ja niillä siis kohdellaan eri tavalla jäsenvaltion sisäistä kauppaa ja sen ulkomaan-

kauppaa. Näin ollen niistä aiheutuu EY 29 artiklassa tarkoitettuja viennin määrällisiä rajoituksia (ks. vastaavasti asia C-388/95, Belgia v. Espanja, tuomio 16.5.2000, Kok. 2000, s. I-3123, 38 kohta ja 40—42 kohta).

59 Näin ollen on päädyttävä siihen, että sellaisen edellytyksen asettaminen, jonka mukaan suojattua alkuperänimitystä "Parman kinkku" saadaan käyttää siivuina myytävästä kinkusta, jos siivuiksi leikkaaminen ja pakkaaminen suoritetaan tuotantoalueella, on EY 29 artiklassa tarkoitettu viennin määrällisiä rajoituksia vaikutukseltaan vastaava toimenpide.

Sen edellytyksen perusteltavuus, jonka mukaan tuote on leikattava siivuiksi ja pakattava tuotantoalueella

60 Konsortio, Salumificio, Espanjan ja Italian hallitukset sekä komissio esittävät, että yhteisöjen tuomioistuin totesi edellä mainitussa asiassa Belgia vastaan Espanja antamassaan tuomiossa, että viennin määrällisiä rajoituksia vaikutukseltaan vastaavaksi toimenpiteeksi katsottava alkuperänimityksen käyttämisen edellytykseksi asetettu velvollisuus pullottaa viini tuotantoalueella on perusteltu siksi, että sen tarkoituksena on alkuperänimityksen maineen säilyttäminen siten, että sillä taataan tuotteen aitouden lisäksi ominaisuuksien ja ominaispiirteiden säilyminen. Niiden mukaan tässä tuomiossa tehtyä päättelyä voidaan soveltaa edellytykseen, jonka mukaan Parman kinkku on leikattava siivuiksi ja pakattava tuotantoalueella, koska tämä edellytys on perusteltu tuotteen aitouden ja laadun takaamiseksi. Ranskan hallitus korostaa, että tällä edellytyksellä voidaan taata, että tuote on peräisin tietyltä maantieteelliseltä alueelta.

61 Asdan, Hygraden ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen mukaan siivuiksi leikkaamisella ja pakkaamisella ei heikennetä Parman kinkun laatua tai vaikuteta sen aitouteen. Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus katsoo tämän lähtökohdan

perusteella, että edellä mainitussa tuomiossa Belgia vastaan Espanja olevan lähestymistavan — jota on todellakin käytettävä tässä asiassa — perusteella on päädyttävä päinvastaiseen lopputulokseen kuin asiassa Belgia vastaan Espanja.

62 Ensinnäkin on palautettava mieliin, että EY 30 artiklan mukaan se, mitä EY 29 artiklassa määrätään, ei estä sellaisia vientiä koskevia kieltoja ja rajoituksia, jotka ovat perusteltuja muun muassa teollisen ja kaupallisen omaisuuden suojelemiseksi.

63 Yhteisön lainsäädäntö ilmentää yleistä suuntausta, jonka mukaan yhteisen maatalouspolitiikan puitteissa korostetaan tuotteiden laatua tuotteiden maineen edistämiseksi erityisesti erityistä suojaa saavien alkuperänimitysten käyttämisen avulla (ks. em. asia Belgia v. Espanja, tuomion 53 kohta). Tätä suuntausta on konkretisoitu laatuviinialalla erityisesti määritetyillä alueilla tuotettuja laatuviinejä koskevista erityissäännöksistä 16 päivänä maaliskuuta 1987 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 823/87 (EYVL L 84, s. 59) antamisella. Kyseinen asetus kumottiin ja korvattiin viinin yhteisestä markkinajärjestelystä 17 päivänä toukokuuta 1999 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 1493/1999 (EYVL L 179, s. 1). Samaten tämä suuntaus ilmenee muiden maataloustuotteiden osalta asetuksen N:o 2081/92 antamisessa; kyseisellä asetuksella pyritään sen perustelukappaleiden mukaan erityisesti tyydyttämään odotukset, joita kuluttajalla on tuotteiden laadun ja tuotteiden tietyn maantieteellisen alkuperän osalta, sekä helpottamaan sitä, että tuottajat voivat saada yhtäläisissä kilpailuolosuhteissa paremmat tulot vastineena aidoille pyrkimyksille parantaa laatua.

64 Alkuperänimitykset kuuluvat teollisoikeuksiin ja kaupallisiin oikeuksiin. Sovellettavalla säännöstöllä suojataan alkuperänimityksen käyttöön oikeutettuja, jotta sellaiset ulkopuoliset, jotka pyrkivät hyötymään nimitysten saamasta maineesta, eivät voisi käyttää kyseisiä nimityksiä väärin. Alkuperänimitysten tarkoituksena on taata se, että alkuperänimityksellä varustettu tuote on peräisin määritellyltä maantieteelliseltä alueelta ja sillä on tietyt erityisominaisuudet. Alkuperänimi-

tyksillä on hyvä maine kuluttajien keskuudessa, ja ne voivat olla niille tuottajille, jotka täyttävät kyseisten nimitysten käyttämisen edellytykset, tärkeä keino hankkia asiakkaita. Alkuperänimitysten maine riippuu siitä mielikuvasta, joka kuluttajilla on niistä. Tämä mielikuva riippuu puolestaan olennaisesti tuotteen erityisominaisuuksista ja yleisemmin ottaen sen laadusta. Tuotteen maine perustuu viime kädessä sen laatuun (ks. em. asia Belgia v. Espanja, tuomion 54—56 kohta). Kuluttajan silmissä tuottajien maineen ja tuotteiden laadun välinen yhteys riippuu lisäksi siitä, että hän on vakuuttunut alkuperänimityksellä myytyjen tuotteiden aitoudesta.

65 Suojatun alkuperänimityksen "Parman kinkun" eritelmällä pyritään — määräämällä, että siivuiksi leikkaamisen ja pakkaamisen on tapahduttava tuotantoalueella — siihen, että kyseisen alkuperänimityksen käyttöön oikeutetut voivat säilyttää edelleen määräysvallan erään sellaisen muodon osalta, jolla tuote esiintyy markkinoilla. Eritelmässä olevan edellytyksen tarkoituksena on suojella paremmin tuotteen laatua ja aitoutta ja siten tämän seurauksena alkuperänimityksen mainetta, josta sen käyttöön oikeutetut ovat kokonaan ja yhteisesti vastuussa.

66 Tällaisessa yhteydessä kysymyksessä olevan edellytyksen on katsottava olevan yhteisön oikeuden mukainen siitä huolimatta, että se rajoittaa kaupankäyntiä, jos voidaan osoittaa, että edellytys on välttämätön ja oikeasuhteinen keino "Parman kinkku" -alkuperänimityksen hyvän maineen säilyttämiseksi (ks. vastaavasti em. asia Belgia v. Espanja, 58 ja 59 kohta).

67 Tältä osin on todettava, että Parman kinkkua käytetään pääasiallisesti siivuina ja että kaikki tähän tuotteen muotoon johtavat toimenpiteet on suunniteltu siten, että tuotteen tälle muodolle saadaan erityisesti tietty kuluttajien arvostama maku, väri ja koostumus.

68 Siivuiksi leikkaaminen ja pakkaaminen ovat siten tärkeitä toimenpiteitä, jotka voivat vahingoittaa laatua ja siten suojatun alkuperänimityksen mainetta, jos ne suoritetaan sellaisissa olosuhteissa, joiden seurauksena tuote ei enää vastaa siihen

liitettyjä aistinvaraisia ominaisuuksia. Näillä toimenpiteillä saatetaan myös vesittää tuotteen aitoutta koskevaa takuuta, koska käytettyjen kokonaisten sian takajalkojen päällä olevat alkuperämerkinnät häviävät väistämättä toimenpiteiden seurauksena.

69 Suojatun alkuperänimityksen "Parman kinkku" eritelmässä järjestetään siinä määrätyillä säännöillä ja sillä, että siinä viitataan kansallisissa säännöksissä asetettuihin vaatimuksiin, järjestelmä, jossa säädetään yksityiskohtaisesti ja tinkimättömästi kolmesta vaiheesta, jonka jälkeen valmiiksipakattu, siivuiksi leikattu kinkku saatetaan markkinoille. Ensimmäisessä vaiheessa kinkku leikataan luuttomaksi, valmistellaan kinkun siivutusmuotit, ja jäähdytetään ja pakastetaan siivutusmuotit siivuiksi leikkaamista varten. Toisessa vaiheessa se leikataan siivuiksi. Kolmannessa vaiheessa siivuiksi leikattu kinkku pakataan tyhjiöpakkauksiin tai suojakaasuun.

70 Valmistusprosessin aikana on noudatettava kolmea pääperiaatetta.

71 Ensinnäkin sen jälkeen kun on tarkistettu, että käytettävät sian takajalat ovat aitoja, takajalkojen osalta on suoritettava valinta. Ainoastaan tietyt hyvin tiukat erityisesti painoa, kypsymisaikaa, vesipitoisuutta, veden aktiivisuutta, ja sitä ettei näkyviä virheitä saa olla, koskevat lisäedellytykset täyttävät takajalat saadaan leikata siivuiksi ja pakata. Valinta jatkuu prosessin eri vaiheissa jos tuotteessa ilmenee poikkeavuuksia, kuten vähäisestä sisäisestä verenvuodosta aiheutuneita tahroja, vaaleita alueita lihaksessa tai liiallista lihasten sisäistä rasvakerrosta, joita ei voida havaita ennen lihan luuttomaksi leikkaamista tai ennen sen siivuiksi leikkaamista.

72 Toiseksi valvontaelimen on ollut hyväksyttävä tuotantoalueen kaikki sellaiset taloudelliset toimijat, jotka aikovat leikata siivuiksi ja pakata Parman kinkkua, sekä myös pakkausten toimittajat.

73 Kolmanneksi valvontaelimen edustajien on oltava läsnä prosessin kaikkien kolmen vaiheen aikana. Edustajat valvovat keskeytyksettä, että eritelmän kaikkia vaatimuksia noudatetaan; niihin kuuluu myös vaatimus tuotteeseen kaikissa vaiheissa tehtävistä merkinnöistä. Näiden toimenpiteiden päätteeksi edustajat todistavat tuotteiden pakkausmäärän.

74 Näissä eri vaiheissa on suoritettava aitoutta, laatua, hygieniaa ja pakkausmerkintöjä koskevia erittäin tarkkoja teknisiä toimenpiteitä ja tarkastuksia. Jotkut niistä edellyttävät asiantuntija-arviointeja, erityisesti siivutusmuottien jäähdyttämis- ja pakastamisvaiheiden osalta.

75 Tässä yhteydessä on todettava, että tuotantoalueen ulkopuolella suorittavat tarkastukset antavat vähemmän takeita tuotteen laadusta ja sen aitoudesta kuin eritelmässä määrättyä menetelmää noudattaen tuotantoalueella suoritetut tarkastukset (ks. vastaavasti em. asia Belgia v. Espanja, tuomion 67 kohta). Viimeksi mainitun menettelyn mukaisesti suoritetut tarkastukset ovat nimittäin luonteeltaan perinpohjaisia ja järjestelmällisiä ja niiden suorittajina ovat ammattihenkilöt, joilla on erikoistietämys Parman kinkun ominaispiirteistä. Toisaalta on vaikea kuvitella, että suojatun alkuperänimityksen käyttöön oikeutettujen edustajat voisivat tosiasiallisesti järjestää sellaisia tarkastuksia muissa jäsenvaltiossa.

76 Kulutukseen lopulta tarjottavan tuotteen laatu ja aitous vaarantuvat täten todennäköisimmin silloin, kun tuote on leikattu siivuiksi ja pakattu tuotantoalueen ulkopuolella, kuin silloin, kun siivuiksi leikkaaminen ja pakkaaminen on suoritettu tuotantoalueella (ks. vastaavasti em. asia Belgia v. Espanja, tuomion 74 kohta).

77 Edellä olevaa ei muuta muuksi se tässä asiassa korostettu seikka, että vähittäiskauppiaat ja ruokailupalveluiden tarjoajat saattavat ainakin joissakin tilanteissa leikata kinkkua siivuiksi tuotantoalueen ulkopuolella. Nimittäin siivuiksi leikkaaminen on periaatteessa tehtävä kuluttajan nähden tai kuluttaja voi vähintään

vaatia sen tekemistä hänen nähdensä, jotta hän voi erityisesti varmistaa sen, että siivuttamiseen käytetyssä sian takajalassa on alkuperämerkintä. Etenkin ennen vähittäiskauppa- tai ravintolatoimintavaihetta tapahtuva siivuiksi leikkaaminen ja pakkaaminen muodostavat kyseisten tuotteiden määrän takia paljon todellisemman vaaran suojatun alkuperänimityksen maineelle niissä tapauksissa, joissa tuotteen aitous ja laatu on tarkastettu puutteellisesti, kuin niissä, joissa vähittäiskauppiaat tai ruokailupalvelujen tarjoajat ovat suorittaneet nämä toimenpiteet.

78 Näin ollen edellytyksen, jonka mukaan siivuiksi leikkaaminen ja pakkaaminen on suoritettava tuotantoalueella ja jonka tavoitteena on säilyttää Parman kinkun hyvä maine vahvistamalla tuotteen erityisominaisuuksien ja laadun hallintaa, voidaan katsoa olevan perusteltu toimenpiteenä, jolla suojellaan suojattua alkuperänimitystä, jonka käyttöön kyseisten tuottajien yhteisö on oikeutettu ja jolla on heille ratkaiseva merkitys (ks. vastaavasti asia Belgia v. Espanja, tuomion 75 kohta).

79 Edellytyksestä seuraavaa rajoitusta voidaan pitää välttämättömänä sillä tavoitellun päämäärän toteuttamiseksi, koska ei ole olemassa vaihtoehtoisia vähemmän rajoittavia toimenpiteitä, joilla tämä päämäärä voitaisiin saavuttaa.

80 Suojattua alkuperänimitystä "Parman kinkku" ei suojeltaisi vastaavalla tavalla tuotantoalueen ulkopuolelle sijoittautuneille toimijoille asetetulla velvollisuudella ilmoittaa kuluttajille asianmukaisin tuotemerkinnöin siitä, että tuote on leikattu siivuiksi ja pakattu kyseisen alueen ulkopuolella. Tuotantoalueen ulkopuolella siivuiksi leikatun ja pakatun kinkun laadun tai aitouden heikentyminen, joka johtuisi siivuiksi leikkaamiseen ja pakkaamiseen liittyvien vaarojen toteutumisesta, voisi vahingoittaa kaikkien suojatulla alkuperänimityksellä "Parman kinkku" myytyjen kinkkujen mainetta, mukaan lukien ne kinkut, jotka on leikattu siivuiksi ja pakattu tuotantoalueella suojatun alkuperänimityksen käyttöön oikeutettujen henkilöiden muodostaman yhteisön valvonnassa (ks. vastaavasti Belgia v. Espanja, tuomion 76 ja 77 kohta).

81 Näin ollen on päädyttävä siihen, että sellaisen edellytyksen asettamisen, jonka mukaan suojattua alkuperänimitystä "Parman kinkku" saadaan käyttää siivuina myytävästä kinkusta, jos siivuiksi leikkaaminen ja pakkaaminen suoritetaan tuotantoalueella, voidaan katsoa olevan perusteltu ja siten EY 29 artiklan mukainen.

Voidaanko edellytykseen siivuiksi leikkaamisen ja pakkaamisen suorittamisesta tuotantoalueella vedota taloudellisia toimijoita vastaan?

Yhteisöjen tuomioistuimelle esitetyt huomautukset

82 Konsortio ja Salumificio katsovat, että suojatun alkuperänimityksen "Parman kinkku" eritelmässä asetettuun edellytykseen siivuiksi leikkaamisen ja pakkaamisen suorittamisesta tuotantoalueella voidaan vedota kansallisissa tuomioistuimissa. Niiden mukaan taloudellinen toimija voi menestyksekkäästi perustella tietämättömyyttään sellaisista toimista ja säännöksistä seuraavasta edellytyksestä, joihin kyseisellä toimijalla ei ole tilaisuutta tutustua, ainoastaan silloin kun häntä vastaan on esitetty seuraamusvaatimus. Ne katsovat Italian hallituksen tavoin, että toimija ei sitä vastoin voi menestyksekkäästi vedota tietämättömyyteensä edellytyksestä silloin kun, kuten pääasiassa, sitä on pelkästään vaadittu lopettamaan tulevaisuudessa tuotantoalueen ulkopuolella siivuiksi leikatun ja pakatun Parman kinkun myynti. Ne lisäävät, että Asdalla ja Hygradella ei ole missään tapauksessa ollut kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävänä olevassa asiassa minkäänlaisia vaikeuksia saada vapaasti ja laillisesti käyttöönsä kaikki tarvittavat tiedot ja asiakirjat, erityisesti eritelmän englanninkielisen toisinnon, joka on ollut saatavilla vuodesta 1997.

83 Ranskan hallitus esittää, että kaikki yksityiset voivat EY 249 artiklan nojalla vedota suoraan yhteisön asetukseen kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävässä siviilioikeudenkäynnnissä.

84 Komissio toteaa, että se, että eritelmää ei julkaista, seuraa asetuksen N:o 2081/92 rakenteesta ja käyttöönotetusta erityisestä rekisteröintimenettelystä. Komission mukaan ennakkoratkaisukysymys koskee sääntelyn perusolemusta ja asettaa asetuksessa N:o 2081/92 säädetyn koko rekisteröintijärjestelmän kyseenalaiseksi. Se, että eritelmää ei julkaista, johtuu yhteisön lainsäätäjän yksinkertaistetun menettelyn osalta tekemästä harkitusta valinnasta. Tällä menetelmällä kootaan yhteen kaikki kansallisilla lainsäädännöillä jo suojatut nimitykset. Menettelyn puitteissa rekisteröidyt nimitykset eivät olleet tuttuja pelkästään yleisölle, vaan todennäköisesti myös taloudellisille toimijoille, olivatpa ne maahantuojia, jälleenmyyjiä tai vähittäiskauppiaita. Samaten voidaan lähteä siitä, että taloudelliset toimijat myivät kyseisiä tuotteita ennen suojatun alkuperänimityksen rekisteröimistä. Yhteisöjen lainsäätäjän tarkoituksena oli pelkästään antaa yhteisön suojaa jo kansallisella tasolla suojatuille nimityksille; suojaa annetaan sen jälkeen kun komissio on tarkastanut, että nämä kansalliset nimitykset ovat asetuksen N:o 2081/92 2 ja 4 artiklan sanamuodon ja edellytysten mukaisia.

85 Asda ja Hygrade väittävät, että Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä julkaisematonta toimenpidettä ei voida panna täytäntöön yksityistä vastaan silloin, kun — kuten pääasiassa — tällä ei ole oikeutta saada kopiota tästä toimenpiteestä omalla kielellään tai muulla kielellä. Yhteisön toimenpiteellä voidaan EY 249 artiklan sisältämästä välitöntä oikeusvaikutusta koskevasta periaatteesta huolimatta luoda yksilöllisiä oikeuksia ainoastaan, jos toimenpide on riittävän täsmällinen, selvä ja ehdoton. Yhteisön säännöstön soveltamisalan ja vaikutuksen on oltava selviä ja ennakoitavia yksityisille oikeussubjekteille, koska asiassa loukattaisiin muussa tapauksessa oikeusvarmuuden ja avoimuuden periaatetta. Annettujen sääntöjen on oltava laadittu siten, että henkilöiden, joita ne koskevat, on pystyttävä saamaan niistä tarkasti selville niille niistä aiheutuvien velvollisuuksien laajuus. Jos toimenpidettä ei ole julkaistu, yksityiselle ei voida asettaa kannettavaksi siitä johtuvia velvollisuuksia. Lisäksi yhteisön oikeudessa asetetut velvollisuudet on oltava helposti saatavilla sen jäsenvaltion kielellä, jossa velvollisuus tulee sovellettavaksi. Se, että virallista käännöstä yhteisön toimenpiteestä ei ole, ei saa tehdä tyhjäksi yksityisten oikeuksia siviili- tai rikosoikeudenkäynneissä. Asiassa loukattaisiin oikeusvarmuuden ja avoimuuden periaatetta, jos konsortion sallittaisiin ajaa läpi kansallisessa tuomioistuimessa, että julkaisematonta eritelmää on noudatettava. Tähän eritelmään liittyvillä säännöksillä ei Asdan ja Hygraden mukaan voi näin ollen olla välitöntä oikeusvaikutusta.

86 Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus toteaa, että asetuksessa N:o 1107/96 mainitaan yksinomaan, että nimitys "Parman kinkku" on suojattu alkuperänimitys. Mikään tässä suojatussa alkuperänimityksessä ei osoita, että Parman kinkkua ostanut taloudellinen toimija ei saisi leikata sitä siivuiksi ja pakata sitä myydäkseen sitä kuluttajille. Mikään toimenpiteiden luonteessa ei sen mukaan kiinnitä taloudellisen toimijan huomiota siihen, että suojattua alkuperänimitystä "Parman kinkku" ei saisi käyttää sellaisesta tuotantoalueen ulkopuolella siivuiksi leikatusta kinkusta, joka on saatu kinkusta, josta saadaan laillisesti käyttää suojattua alkuperänimitystä "Parman kinkku". Kaikkien suojatun alkuperänimityksen "Parman kinkku" käyttämistä koskevien kieltojen on oltava transparentteja ja niihin on voitava saada tutustua helposti. Avoimuuden periaatetta ja periaatetta, jonka mukaan henkilöllä on oltava tilaisuus tutustua asiakirjaan, noudatetaan ainoastaan siinä tapauksessa, että rajoitus voidaan helposti määritellä yhteisön virallisten julkaisujen avulla.

Yhteisöjen tuomioistuimen antama vastaus

87 EY 249 artiklan toisen kohdan mukaan asetus on säädös, joka pätee yleisesti. Se on kaikilta osin velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

88 Sillä ei luoda ainoastaan yksityisille oikeuksia, vaan myös velvollisuuksia, joihin he voivat vedota toisia yksityisiä vastaan kansallisissa tuomioistuimissa.

89 Oikeusvarmuutta koskeva pakottava vaatimus edellyttää, että asianomaisten on pystyttävä saamaan yhteisön säädöksestä tarkasti selville niille siitä aiheutuvien velvollisuuksien laajuus (ks. asia C-209/96, Yhdistynyt kuningaskunta v. komissio, tuomio 1.10.1998, Kok. 1998, s. I-5655, 35 kohta).

90 Asetuksen N:o 2081/92 12. perustelukappaleessa todetaan, että saadakseen suojan kaikissa jäsenvaltioissa alkuperänimitykset on rekisteröitävä yhteisön

tasolla, koska rekisteriin merkitsemisellä varmistetaan myös ammattihenkilöiden ja kuluttajien tiedonsaanti.

91 Kyseisessä asetuksessa ei kuitenkaan säädetä, että eritelmä tai sen kohtia olisi julkaistava yksinkertaistetun menettelyn yhteydessä.

92 Asetuksessa N:o 1107/96 säädetään ainoastaan, että nimitys "Parman kinkku" rekisteröidään suojattuna alkuperänimityksenä asetuksen N:o 2081/92 17 artiklan nojalla.

93 Kun tämä nimitys rekisteröidään asetuksella N:o 1107/96, sillä vahvistetaan yhteisön tasolla eritelmässä luetellut tai siinä tarkoitetut edellytykset ja erityisesti edellytys, jossa määrätään, että siivuiksi leikkaaminen ja pakkaaminen tapahtuu tuotantoalueella. Tämä edellytys merkitsee kolmansille velvollisuutta luopua tällaisesta toiminnasta ja velvollisuuden noudattamatta jättämisestä voidaan määrätä siviilioikeudellisia ja jopa rikosoikeudellisia seuraamuksia.

94 Kuten kaikki asian käsittelyyn osallistuneet ja tästä asiasta lausuneet osapuolet ovat todenneet oikeudenkäynnin kuluessa, suojatun alkuperänimityksen antama suoja ei tavallisesti kuitenkaan ulotu tuotteen siivuiksi leikkaamisen ja pakkaamisen kaltaisiin toimenpiteisiin. Kolmansia on kielletty suorittamasta näitä toimenpiteitä tuotantoalueen ulkopuolella ainoastaan silloin, jos tämä edellytys on nimenomaisesti otettu eritelmään.

95 Oikeusvarmuuden periaate edellyttää tällaisessa tilanteessa, että tämä edellytys oli saatettu kolmansien tietoon yhteisön säädöksessä annettavalla asianmukai-

sella julkisuudella, joka olisi voitu toteuttaa siten, että asetuksessa N:o 1107/96 olisi ollut maininta edellytyksestä.

96 Koska tätä edellytystä ei ole saatettu kolmansien tietoon, siihen ei voida vedota heitä vastaan kansallisissa tuomioistuimissa siitä riippumatta, onko niissä kysymys rikosoikeudellisten seuraamusten määräämisestä vai siviilioikeudellisesta menettelystä.

97 Asiassa ei voida väittää perustellusti, että eritelmiin sisältyvien edellytysten julkaiseminen ei ollut tarpeen asetuksen N:o 2081/92 17 artiklan mukaisessa yksinkertaistetussa menettelyssä, koska yleisö ja taloudelliset toimijat tunsivat jo hyvin rekisteröidyt nimitykset ja koska yhteisöjen lainsäätäjän tarkoituksena oli pelkästään laajentaa jo kansallisella tasolla olemassa olevaa suojaa yhteisön tasolle.

98 Ennen asetuksen N:o 2081/92 voimaantuloa alkuperänimityksiä suojattiin kansallisilla säännöksillä, jotka oli julkaistu ja joita sovellettiin periaatteessa yksistään säännösten antaneen jäsenvaltion alueella, ellei niiden suojaa sitten ollut laajennettu kansainvälisillä sopimuksilla sopimuksen sopijapuolten yhteisestä sopimuksesta koskemaan muiden jäsenvaltioiden alueita. Kuitenkaan — edellä olevan varauksen huomioon ottaen — ei voida olettaa, että yleisö ja kaikki yhteisön taloudelliset toimijat tuntisivat välttämättä tällaisen tilanteen seurauksena näihin alkuperänimityksiin liittyvät edellytykset; näihin edellytyksiin on luettava mukaan suojan tarkka laajuus, joka määritellään eritelmissä ja kyseisen jäsenvaltion kielellä laadituissa luonteeltaan teknisissä kansallisissa säännöksissä.

99 On siis päädyttävä siihen, että edellytykseen, jonka mukaan tuotteen siivuiksi leikkaaminen ja pakkaaminen on suoritettava tuotantoalueella, ei voida vedota

taloudellisia toimijoita vastaan, koska sitä ei ollut saatettu niiden tietoon yhteisön säädöksessä annettavalla asianmukaisella julkisuudella.

Oikeudenkäyntikulut

100 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Yhdistyneen kuningaskunnan, Espanjan, Ranskan ja Italian hallituksille ja komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on ratkaissut House of Lordsin 8.2.2001 tekemällään päätöksellä esittämän kysymyksen seuraavasti:

1) **Maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden maantieteellisten merkintöjen ja alkuperänimitysten suojasta 14 päivänä heinäkuuta 1992 annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 2081/92, sellaisena kuin se on muutettuna Itävallan tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan liittymisehdoista ja niiden sopimusten mukautuksista, joihin Euroopan unioni perustuu, teh-**

dyllä asiakirjalla, on tulkittava siten, että sen vastaista ei ole asettaa suojatun alkuperänimityksen käytön edellytykseksi, että tuotteen siivuiksi leikkaamisen ja pakkaamisen kaltaiset toimenpiteet on toteutettava tuotantoalueella, jos sellaisesta edellytyksestä on määrätty eritelmässä.

2) Sellaisen edellytyksen asettaminen, jonka mukaan suojattua alkuperänimitystä "Prosciutto di Parma" saadaan käyttää siivuina myytävästä kinkusta, jos siivuiksi leikkaaminen ja pakkaaminen suoritetaan tuotantoalueella, on EY 29 artiklassa tarkoitettu viennin määrällisiä rajoituksia vaikutukseltaan vastaava toimenpide, mutta sen voidaan katsoa olevan perusteltu ja siten viimeksi mainitun artiklan mukainen.

3) Kysymyksessä olevaan edellytykseen ei kuitenkaan voida vedota taloudellisia toimijoita vastaan, koska sitä ei ollut saatettu niiden tietoon yhteisön säädöksessä annettavalla asianmukaisella julkisuudella.

Rodríguez Iglesias Puissochet Wathelet

Schintgen Timmermans Gulmann

Edward Jann Skouris

Macken Colneric

von Bahr Cunha Rodrigues

Julistettiin Luxemburgissa 20 päivänä toukokuuta 2003.

R. Grass G. C. Rodríguez Iglesias

kirjaaja presidentti